

Posamezna steklina

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

82. števil.

Maribor, dne 28. julija 1928.

Letnik XV.

Špijonaža.

V vsaki državi in vsakem narodu so špijoni in vsaka država tudi plačuje špijonažo. Eni s špijonažo napadajo, drugi se pa branijo in tako je postala špijonaža nekako potrebno zlo. Beograjska vlada se silno razume na špijonažo; v proračunih izkazuje velikanske svote, ki jih za njo izdaje. Po nekdanjem rusko-carskem vzorcu si vlada utrjuje svoj položaj in v opravičilo raznih svojih korakov skuša tudi večkrat pokazati silno nevarno špijonažo, ki naj bi bila proti njej ali proti državi naperjena, ali z drugimi besedami povedano: iz špijonaže in po špijonaži se prav pridno kuje politični kapital.

V Zagrebu so zaprli neko demimondko in pa nekega svetovnega postopača kot špijona v prid Italije in to se sedaj po režimskih listih pridno izrablja v gonji in nasilni politiki proti Hrvatim. Ko je bilo v Vojskovodini in Beogradu ulovljeno vse polno takih špijonov, ni nikdo s prstom kazal na Srbe in na Beograd, Zagreb je pa hrvatski in Hrvati nasprotujejo današnjemu režimu, za to pa se sedaj radi dveh kriminalnih tipov, ki sicer nimata ničesar skupnega ne z Zagrebom, ne s Hrvati, slika Zagreb kot špijonsko gnezdo in vsi prečani kot avstrijska, špijonska in sovražna golazen. Istočasno si je pa vlada najela najgršega špijona Gagliardi in v hrvatske organizacije skuša vrniti svoje špijone in provokatorje.

V Zagrebu zaprta špijonka je neka Darinka Androlić ki se je pa izdajala tudi za Lidiyo Birner. Bila je poprej zaposlena v neki zagrebski redakciji, potem je službovala pri pravosodnem ministristvu, pri policiji v Skoplju, pri financii v Novem Sadu, bila je vmes tudi natakarica in ljubica raznih oficirjev, katerim je izvlekla tu pa tam kako službeno tajnost ter jo nosila svojim italijanskim prijateljem.

Ko se je to zvedelo, je silno vzrojilo po režimskih listih proti Hrvatim in posebej še proti organizaciji upokojenih bivših avstrijskih oficirjev. Vlada je nekaj časa mirno gledala na to hujkanje in še le potem, ko so bili duhovi že dovolj razgreti, se je prav komodno pripravila do izjave, da v špijonsko afero niso vpleteni hrvatski politiki in tudi ne upokojeni oficirji. Listi so si takoj razdelili vloge, eni so prinesli to vladno izjavo, drugi so pa naprej hujkali proti Hrvatim in Zagreb bi radi naslikali kot gnezdo vseh zarotnikov in špijonov. Tega ne more ustaviti tudi uradna vest, da so iz miznice generalštaba v Beogradu izginili za nekaj časa na čudovit način neki posebno važni dokumenti, ki so se pa na čudovit način pozneje našli na svojem mestu. Na tak način bi imeli po pravem dve špijonski aferi: zagrebsko in beograjsko, a kakor se na Beograd pri vseh dnevnih aferah nikdar ne kaže, tako se tudi sedaj ne govori o tem, da bi bili v Beogradu špijoni. V generalštabu so gotovo sami Srbi in za to se je čudna stvar glede dokumentov tako hitro pollačila.

V Zagrebu razkrita špijonaža je v mnogih ozirih dobro došla in ni težko pogoditi, kaj se da iz nje vse skovati. Na eni strani naj bi prispevala k opravičanju nasilnega političnega kurza proti Hrvatim, na drugi se da pa tudi izrabiti proti prečanskim oficirjem, ki so po svojem činu ali pa po uspehih v vojni akademiji srbskim tovarišem na potu. V kolikor se še ni, se lahko iz te afere ustvari in postavi načelo, da sme služiti prečanski oficir samo na podrejenem mestu in pod posebno kontrolo, ter da se prečani v vseh državnih službah smatrajo za nezanesljive. Gotovo je, da bodo tej aferi sledile številne upokojitve ali raznovrstna zapostavljanja državnih organov, ki so Hrvati ali pa Slovenci.

Kakor rečeno, je o beograjski špijonski aferi vse tiho. Beograd je sploh dosegel v špijonaških aferah posebno višino in čudovito spretnost. Kakor se razne take afere hitro pojavijo, tako hitro zopet izginejo iz javnosti ali se pa zavrnejo v čisto drugi tir. Spomnimo se samo na dolgo in široko razpravljanje o konfidentskih listah! Vse avstrijske arhive iz cele države so odvlekli v Beograd, a se še danes ne ve, kdo jih shranjuje in kdo vse je dobil vpogled v ta material. Od časa do časa se s temi listami grozi, ne objavi se pa nobena.

Celo o prejšnjem vojnem ministru se je pisalo, da je bil med konfidenti, a konec je bil ta, da se take vesti niso dognale in da raznaševalci od nobene strani niso bili klicani na odgovornost. Danes je konfident ali špijon ta, jutri pa drugi, mi se pa čudimo in iz vsega, kar se o špijonih piše po beograjskih listih, lahko samo sklepamo, da je beseda »špijon« silno priljubljena psovka, da imajo vsi za taka očitanja silno trdo kožo, ali pa da so vsi pravi špijoni.

Na špijonsko specialiteto so se pa hitro navadili nekateri izrodki iz Slovenije in Hrvatske, in ponudili so se za ovađuhe svojih sorojakov v politiki ali pa v državnih službah. Politično špijonažo in intrigantstvo so vzeli v zakup policajdemokrati, ki so pravi duševni očeti naše politike v naši državi. Pribeževati se je predstavil vladi za specialista glede Hrvatske in še se-

daj ob vseh mogočih in nemogočih prilikah ponuja svoj recept »močne roke«.

Demokrati so izposlovali vrnitev špijona Gagliardi in sedaj so zelo veseli zagrebske špijonske afere ter se nadajo, da bo radikalna vlada udarila po hrvatski seljaški republikanski stranki ter tako povzročila kaos, da bi se dalo v kalnem ribariti. Vedne demokratske ponudbe vladi proti Radiću izhajajo iz želje po destrukciji radikalov in po oblasti. Z nasilno politiko bi se radikali izolirali na vse strani in bili bi prisiljeni, prositi demokrate za koalicijo.

Na to čakajo demokrati, radikali so pa preveč previdni, da bi se dali od njih naprej voditi, potem pa komandirati in tako se tudi v zadušljivi atmosferi vseh afer ne bodo obnesli demokratski politični triki.

Politični položaj.

Proti Radiću se vlada le misli poslužiti recepta, ki ga Pribeževičevi demokrati že tako dolgo priporočajo. Intrige za razdor med hrvatsko inteligenco in seljaštvom ter za razdor revizionističnega bloka se niso obnesle, tudi špijon Gagliardi se ni obnesel, Radićevi stran ki se ne da podtakniti kaka zarota, Radićevo izročitev so pa le sklenili ministri in na seji imenitnega odbora je bil Pribeževič navzoč, če tudi ni član tega odbora. Za Radićevo izročitev se po režimskih listih že precej časa navajajo razni vzroki, hujška se in denuncira, potvarja in laže, končno pa ostane vladi za povod in vzrok Radićevega zasledovanja samo še — njegov volilni proglaš. Povodom njegovega zadnjega govora se je mnogo pisalo, da je žalil kraljico, a vsi listi, ki so to trdili, nimajo besedila tega govora, »Obzor« in »Jutarnji list«, ki sta prinesla govor po stenogramu, sta bila pa zaplenjena in sicer z navedbo, da žali ta govor skupščino in ne kraljico. V imunitetnem odboru se je sklenilo, da bo izročeni radi volilnega proglasa in radi tiskovnih deliktov, torej tudi činov, ki so bili radikalom že tedaj znani, ko so z njim sestavljali zagrebski protokol, ko so njemu kot »veleizdajniku« priznali ni obljubili odločilno besedo pri namestitvi pokrajinskega namestnika in ko so bili silno zadovoljni, da jih je po dogovoru podprl v parlamentu. Če je bil tedaj veleizdajnik, potem ne bi bili smeli z njim sklepati zapisnika ter pobirati sadov tega predspora, če pa tedaj ni bil veleizdajnik, potem pa tudi danes ni. Radić je svojo besedo držal, radikali so jo pa požrli in če ga nanes iz jeze nad objavo citirajo pred sodnijo, se verolomnosti pridružuje še nečastnost. Po raznih agentih dajejo radikali Radiću nasvet in rok, da se umakne v inozemstvo. Sedaj ima že drugi rok in ta poteče baje danes, Radić se pa ne gane iz Zagreba in čaka na vse, kar pride. Če ga vendarle zapro radi volilnega proglasa, potem bo celemu svetu jasno, da je to navaden političen manevar. V Zagreb je prišel tudi notranji minister ter več višjih policijskih organov in detektivov iz Beograda. Pripravlja se razpust raznih hrvatskih društev, v prvi vrsti pa razpust ženskega društva.

Manifestacija srbskih nacionalistov. Ko se je v Beogradu začelo govoriti o nastopu proti Radiću, so srbski fašisti napravili shod ter po raznih govornikih, med njimi več radikalskih, pobijali separatiste in vso »avstrijsko golazen«. To zborovanje opisuje tudi slovenski režimski listi in prav posebno se jim poda, ko pišejo o sijajnih govorih, o vznešenih besedah, navdušenju, patrijotizmu itd. ter vedo končno povedati, da je eden od sijajnih, navdušenih in patrijotičnih govornikov rekel, da je Radić — cigan, drugi je pa naznanjal, da ga bo narod sodil, če ga vlada noče. Res sijajne so take napovedi! Radić ima ves hrvatski narod za seboj, beograjski fašist pa pravi, da ga bo narod sodil. Končno so navdušeni patrijoti še vpili: Doli Hrvati, doli Slovenci, doli Korošec, Spaho itd. — smrt Radiću!

Vlada in uradniške plače. Finančni minister je izjavil: Ako pogledamo izdatke, ki gredo danes iz drž. blagajne, vidimo, da se za uradniške plače izdaja vsota 400 milijonov dinarjev. To so redne plače. Draginjske doklade pa znašajo okroglo 2 milijardi 200 milijonov dinarjev, skupaj tedaj 2 milijardi 600 milijonov dinarjev. To je svota, ki se izdaja za civilno uradništvo. Po novem zakonu bi znašale redne plače 1 milijardo 530 milijonov dinarjev. Tej svoti je treba dodati draginjske doklade v znesku 2 milijardi 200 milijonov dinarjev; od tega je treba odbiti doklade za otroke v znesku 150 milijonov dinarjev. Skupni izdatki za uradništvo bi po novem zakonu znašali 3 milijarde 580 milijonov dinarjev, tedaj 980 milijonov dinarjev več kot doslej. Ker je pa za povišanje plač na razpolago samo 400 milijonov dinarjev, je treba svoto 980 milijonov reducirati. Prva redukcija bo v tem, da bo povišanje stopilo v veljavo še le 1. oktobra, s čemer se svota zmanjša na 735 milijonov dinarjev, Ostane še deficit 335 milijonov dinarjev. Da se najde pokritje, se bo izvršila velika redukcija uradništva. — Iz tega sledi, da bodo morali uradniki še dol-

go čakati na plačo, penzioniste bodo pa sploh pustili, da večina pomrje ter da se tako izvrši redukcija. Ker vlada še dosedaj ni našla pokritja za uradniške plače, tudi ni upati, da ga najde sedaj, ko se bo večina njenih članov razbežala po raznih letoviščih. Povišanje plač se obeta sedaj za 1. oktober, prej ga ne bo, pač pa lahko za več mesecev pozneje.

Uradniški zakon je sprejet v zakonodajnem odboru in sicer s takimi drakonskimi in nazadnjaškimi odredbami da je celokupna opozicija v znak protesta zapustila sejo. Penzionisti so brez pravice in eksistence in vsi uradniki ostanejo tri leta v negotovem stanju po uveljavljanju zakona, ves ta čas se pa porabi za redukcije in od zakona bodo končno samo oni nekaj imeli, ki se bodo dali pripraviti po volji režima. Jugoslovanski klub je podal sledečo izjavo: Ker je član vlade večine iznenada, ko je bila debata že končana, stavil izpreminjevalne predloge, ki uničujejo še tiste maloštevilne odredbe, ki se nahajajo v zakonu, in ker je gotovo, da bo vladna večina te predloge sprejela, izjavljamo, da Jugoslovanski klub ne more za take reakcijske in drakonske odredbe prevzeti nobene odgovornosti z nadaljnjim sodelovanjem, marveč prepušča vso odgovornost vladni večini ter v znak protesta zapuša sejo.

Najbolj občutna zaušnica uradništvu. Uradniškemu zakonu je dodala vlada še takozvane prehodne naredbe, ki so višek balkanizma. Med temi prehodnimi naredbami je tudi točka, ki postavlja na razpoloženje vse državne uradnike na dan, ko stopi v veljavo uradniški zakon. Ministrski svet bo sestavil na to posebno komisijo, ki bo odločevala o zopetnemu sprejemu uradništva. Po ravnoar omenjeni prehodni naredbi hočejo reducirati uradništvo. Ta redukcija bo seve čisto po radikalno-balkanskem receptu. Odpuščenih bo mnogo uradnikov, ki ne bodo hoteli trobiti v radikalni rog in na njihovo mesto pa bodo prišli najbolj kulturni in novopečeni radikali. S to balkansko naredbo bodo zopet »utrtili« državno in narodno edinstvo.

Vladna skrb za kmete. Na sekcijski seji za proučevanje zakonskega načrta glede pomoči oškodovancem po toči, je bil sprejet vladin predlog, da se za letošnje leto določi v svrhu podpore po toči iz dispozičnega fonda za prehrano pasivnih krajev 55 milijonov din., od katerih se 10 milijonov odstopi razredni loteriji, katera naj kmetom dovoljuje posojila po 6 odstot, ki se imajo povrniti tekom 1 leta! Razen tega naj se dajejo živila po tržni ceni! Vrhutega se 15 milijonov naloži kot fond, iz katerega so bodo podpirali posestniki, ki nimajo več od 5 jutrov zemlje. Ta predlog je bil sprejet s 7 glasovi proti 4. Opozicija je bila seveda proti takemu nezadostnemu in naravnost posmehovalnemu načinu rešitve tega vprašanja, ki ga vlada hoče porabiti, seveda v svrhu korupcije, kakor to dela pri »prehrani pasivnih krajev«. Po dosedanjih podatkih je letos toča v celi državi prizadela za 315 milijonov D škode, od katerih odpade samo na Slovenijo 15 milijonov. Zato je poslanec Gostinčar v imenu Jugoslovanskega kluba od dal oddvojeno mišljenje, v katerem se zahteva izdatnejša podpora.

Tudi prometni minister je snedel svojo besedo. Za soboto napovedana seja sekcije za proučevanje železničarskega zakona, je bila v zadnjem hipu nepričakovano odpovedana in sekcija bo vsled skupščinskih počitnic prišla skupaj še-le 20. oktobra. Vsled tega je jasno, da železničarji pred zimo ne morejo pričakovati zboljšanja svojega bednega položaja. Prometni minister je sveto obljubil s 1. oktobrom zvišane doklade, in kakor je brzo obljubil, tako brzo je tudi prelomil svojo obljubo. Opozicija je zelo ogorčena radi verolomnosti, ki se vrstijo že po nekem programu.

Jugoslovanska muslimanska organizacija. Osrednji odbor Jugoslovanske muslimanske organizacije je izdal komunique, v katerem najprej izraža zahtvalo in priznanje vsem odborom in pristajem za požrtvovalno delo ob volitvah, pri katerih je JMO postala pravi predstavitelj muslimanov Bosne in Hercegovine. Osrednji odbor sprejema in odobrava poročilo poslaniškega kluba o dosedanjem delu. Posebno odobrava načelni sporazum, ki so ga predstavniki JMO sklenili s HRSS in SLS, ker je globoko prepričan, da je s tem moč JMO ojačena. — Ker vsled krivde radikalne stranke ni prišlo do potrebnega sporazuma in do rešitve spora med sprtimi brati, zahteva osrednji odbor od svojih poslancev, da započnejo borbo proti današnjemu režimu, v katerem je posebljena popolna hegemonija ene vere in enega naroda, nadaljujejo in v njem vztrajajo. Vlada je tudi v sedanjem razdobju parlamentarnega dela dokazala, da je naša zahteva po pokrajinski avtonomiji s finančno samostojnostjo opravičena z najkrepkejšimi gospodarskimi razlogi. Osrednji odbor s preziranjem prehaja preko nebratske pisave enega dela časopisja in glavnega glasila vladne stranke in izraža globoko zahvalo predstavnikom obeh zavezniških strank (HRSS in SLS), ker so večkrat povdarili svojo pripravljenost da bodo vztrajali z nami v skupni borbi in da bodo našo pravično

stvar branili kot svojo. Osrednji odbor pooblašča poslanski klub, da v skrajnem slučaju, če se prepriča, da z delom v parlamentu ne more popraviti krivic, ki jih sedanjí režim dela nam in našim zaveznikom, zapuste narodno skupščino. V tem oziru daje osrednji odbor poslanskemu klubu popolno svobodo odločitve. — S to izjavo so tudi postavljene na laž vse vesit po vladnih listih, o razkolu med revizionisti, kakor je tudi laž, da ne bi bili vsi soglašali z objavo zagrebškega protokola.

Po svetu.

Ponarejevanje potnih listov. Na Reki se je začel proces proti ponarejevalcem potnih listov za Ameriko. Vsega je obtoženih 72 oseb. Med obtoženci se nahaja bivši sekretar ameriškega poslanstva na Reki, več uradnic in stenotipistinj reškega tribunala, nekoliko uradnikov kvesture, neki agent društva Cunord Line ter mnogo trgovcev in obrtnikov. Nekateri so obtoženi, da so potnice ponarejali, drugi pa, da so prodajali potne liste kmetom, ki so se izselili. Ponarejeni potni listi so bili popolnoma slični pravim. Izdelovali so jih kar na debelo. Vsi obtoženci so bili delničarji te industrije ter so si dobiček med seboj razdelili. Te potvorjene potnice so posebno dobrodošle našim državljanom, ki so se hoteli rešiti vojaščine ter so z njimi pobegnili v Ameriko.

Proti novi bolgarski vladi je izdala «Pravda», centralno glasilo komunistične internacionale v Moskvi, proglas na delavstvo, ki povdarja, da je ta vlada sad zarote evropske kontrarevolucije ob aktivnem sodelovanju Wrangelovih oficirjev in po načelih Horthyja in rumunskih boljarov. Boj proti belogardistični bolgarski vladi je v interesu delavstva Balkana in cele Evrope. — Bolgarijo je zapustila tudi ruska misija rdečega križa, ki je pod prejšnjo vlado skrbela za vrnitev ruskih beguncev. Kot vzrok odhoda se navajajo nasilni čini nove vlade nad njenimi člani. Iz dni preobrata se polagoma razkrivajo strašna grozodejstva in tako opisuje «Zora» tudi smrt Stambolijskega. Stambolijski se je bil zavarikaliral v svoji vili v Slavovici, obdan od 500 oranžistov. Toda ti so pred četami reakcijonarcev zbežali. Stambolijskega je rešil duhovnik, ki ga je skril v gozdu pod listjem in praproto. Oficirji so pa duhovnika prijeli in ga pod strašnimi mukami prisilili, da jim je povedal skrivališče. Duhovnika so potem zadušili. Stambolijskega so pa ubili s puškinih kopiti. Telo so potem razrezali in v Marico vrgli. Ta čin je pač vreden reakcijonarcev, ki se toliko ponašajo s svojo kulturo.

Angleško-francoski sporazum glede reparacij predlagajo nekateri francoski listi na podlagi sledečih točk: 1. Najprej naj bi Nemčija plačala zneske za obnovu opustošenih krajev v Franciji in Belgiji. Potrebna vsota bi znašala za Francijo 26—30 milijard zlatih mark, za Belgijo pa 4—5 milijard. Ta svota naj bi se izplačevala 10—15 let, tako, da bi Nemčija plačala skupno z obrestmi vred okoli 40 milijard zlatih mark. 2. Ugotoviti bi bilo treba način, kako in v koliki meri bi Nemčija prispevala k dolgovom, ki jih dolgujejo zavezniki Ameriki in 3. Strok. komisija, ki naj bi določila plačilno možnost Nemčije, bi morala postati sestaven del reparacijske komisije. — Sporazum pa še ni tako blizu. V soboto je dobila francoska vlada angleško noto, njeno vsebino pa drži tajno, da se najprej posvetuje z belgijsko vlado. Razglašajo se samo to, da zahteva Anglija za poruhrsko vprašanje posebno komisijo strokovnjakov.

Francoski dolgovi v Angliji. Angleški finančni minister je izjavil, da je Francoska dolžna Angliji 670 milijonov funtov. Vprašanje je, kedar bo Francija zmožna ta dolg plačati, ker bo reparacije, ki jih meni dobiti od Nemčije, porabila večinoma za oboroževanje. Nekateri Angleži so mnenja, da Francija tega dolga sploh ne bo nikoli plačala.

Priprave za državni prevrat v Grčiji. V Kreti se je začelo gibanje za republikanski preobrat države. To izhaja iz oficirskih krogov, zasedaj pa še vlada nekako premirje, ker se še ne ve, ali prevladujejo republikanci ali pa monarhisti v vojski.

Evakuacija Carigrada. Vsled mirovnega sklepa v Lozani se Angleži že pripravljajo na vojaško evakuacijo Carigrada. Izpraznenje se začne, kakor hitro bo po godba ratificiranja od državnega zbora v Angori.

Boljševiška zarota na Japonskem. V Tokiju na Japonskem je odkrita velika boljševiška zarota. Več sto oseb je aretiranih, med njimi tudi več vseučilišnih profesorjev. Zarotniki so nameravali napraviti državni preobrat ter ustanoviti komunistično državo. Za svoj namen so prejel večje svote denarja iz inozemstva.

Za udeležence katoliškega shoda.

Koliko ljudi se bo zbralo na katoliškem shodu v Ljubljani? Pripravljalni odbor računa, da se bo udeležilo katoliškega shoda v Ljubljani od 70 do 100 tisoč ljudi. Pri slovesni službi boji bo pelo 1500 pevcev, spreveda se bo udeležilo 3500 Orlov, pri telovadbi pa bo nastopilo 2500 Orlov.

Izkaznice za katoliški shod se še lahko naročajo do 10. avgusta. Deseti avgust je zadnji dan za priglasenje, ker do tega dne mora pripravljali odbor sporočiti število potnikov železnici, da bo ta mogla pripraviti vlake. Pozneje priglase najbrž ne bodo dobili na vlakih prostora.

Udeleženci katoliškega shoda in romanje na Brezje in Bled. Iz Ljubljane do Otočja ne bo mogoče prepeljati vseh romarjev en dan. Glede romanja na Brezje in Bled

svetuje pripravljali odbor sledeče: da se posamezne okolice na Štajerskem (morda dekanije) dogovorno priglase vsaj do 10. avgusta semkaj za posebne vlake, ki bi vozili skozi Ljubljano že pred soboto na Brezje ter prišli nazaj v Ljubljano v soboto zvečer ali po polnoči, nazaj domov pa bi prišli po 7. uri v nedeljo zvečer. Glavno hrano bi morali vzeti s seboj v nahrbtnikih (tudi brezalkoholne hladilne pijače, da ne bo zamud vsled iskanja vode!) Da bo lažje zanesljivo ustreči božjepotnikom na Brezje (Bled) in se izogniti gnječi v Ljubljani, odredimo po nasvetu mariborskega Pripravljalnega odbora: Kdor se doma priglasi za Brezje (Bled), naj plača polovično vožnjo za pot Ljubljana—Otoče Din 10.50, krajevni pripravljali odbori naj pošljejo do 6. avgusta nam denar in število priglasi, mi pa kupimo pri železnici listke in jih pošljemo krajevnim odborom za razdelitev med priglase. Kdaj bodo najlažje šli tja, sporočimo, ko uredimo z železnico vozni red. To bo mogoče po 10. avgustu, ko zaključimo priglasevanje.

Natančen spored katoliškega shoda bo v sredi avgusta objavljen po časopisih in razprodan na posebnih listkih krajevnim odborom.

Ob priliki katoliškega shoda v Ljubljani bodo imela stanovanja za udeležence to-le ceno: v hotelih sobe z 1 posteljo od 22.50—30 din., z 2 posteljama od 35.60 do 57 din., privatno nekaj ceneje, skupno ležišče na slami 2.50 din. za enkrat. Prijave za stanovanje na naslov: ravnatelj I. Jeglič, Ilirska ulica 27, Ljubljana. Navedite: kdo, katere dneve, kakšno ležišče!

Dnevne novice.

Pogreb veleč. g. Miroslava Volčič se je vršil v Breznu zadnji petek. Ta pogreb je bil živa priča splošne priljubljenosti in spoštovanja, ki ga je užival blagopojnik. Ležal je na parah v cerkvi v zalotani krsti. Verniki so trumoma obiskovali svojega ponesrečenega dušnega pastirja in molili ob krsti za njegov dušni mir in pokoj. V petek zjutraj pred pogrebom je bilo zanj darovanih osem sv. maš. Ob 8. uri se je zbralo v cerkvi 33 duhovnikov, ki so opravili mrtvaške molitve za rajnega sobrata. Po teh molitvah je stopil na prižnico veleč. g. prof. dr. Medved ter nam slikal pokojnega župnika Volčiča kot vneta dušnega pastirja, priljubljenega kateheta in velikega dobrotnika rev in sirot. Ob prepričevalnih besedah zgovornega pridigarja so dobri župljani, stari in mladi na ves glas jokali in ihteli. Po pridigi je imel g. dekan dr. Mörtl slovesno sv. mašo zadušnico, po kateri se je razvil spreved iz cerkve skozi vas na pokopališče. Ob odprtem grobu so imeli še žalne govore g. župan Jenčič, gospod nadučitelj brezenški in g. nadučitelj Hren, ki so pokojnika slavili kot velikega podpornika sirot in kot izbornega delavca na narodnem polju in v šoli. Takega pogreba Brezno gotovo še nikdar ni videlo. Vsi udeleženci, posebno pa mladina so ob odprtem grobu obljubili, da predobrega dušnega pastirja g. župnika Volčiča v svojih molitvah nikdar ne bodo pozabili. Svetila tej zlati, dobri duši večna luč!

Pogreb bogoslovca Derževnika. Včeraj, 22. t. m. smo zagrebli v Ribnici na Pohorju najmlajšo izmed štirih duhovniških žrtev nesrečnega 9. julija — bogoslovca Josipa Derževnika. Pogreba so se udeležili štirje duhovniki, 10 bogoslovcev, več akademikov, njegovih bivših gimnazijskih tovarišev, veliko število zastopnikov sosednjih župnij, pred vsem pa je bila okrog njegovega groba zbrana skoro vsa ribniška župnija, ki globoko žaluje nad izgubo vsem brez izjeme dragega in ljubelega bogoslovca. Na grobu je govoril domači gospod župnik A. Fišer, v imenu njegovih gimnazijskih tovarišev akademik Vatovec, v imenu Orla njegov rojak P. Petrun. Preblagim domačim rajnega, ki je bil vzor mladini, izražamo še enkrat najgloblje sožalje!

Zborovanje zgodovinsko kulturnih društev mariborske oblasti v Varaždinu. O priliki kulturnozgodovinske razstave v Varaždinu (15. do 22. julija t. l.) so imela sledeča društva mariborske oblasti skupno zborovanje v «gradjanski vječnici» v mestni hiši v Varaždinu dne 19. julija t. l.: Zgodovinsko društvo v Mariboru; Muzejska društva v Celju, Mariboru in Ptuj. Sklicatelj zborovanja, predsednik Zgodovinskega društva v Mariboru in mariborskega Muzejskega društva, g. prof. dr. F. Kovačič, je kratko naslikal zgodovinsko, kulturno in narodnostno skupnost Varaždina s slovenskim Štajerskim, posebno v vzhodnim delom, nakaš so bili voljene v predsedništvo z vzklikom: vseučilišni profesor v Pragi dr. M. Murko, dvorni svetnik dr. Mantuani in dr. Fr. Kovačič, za zapisnikarja pa sodnik dr. Travnar. — Zborovalce je pozdravil predsednik novoustanovljenega Muzejskega društva v Varaždinu, dr. Pečovnik, v imenu mesta, Muzejskega društva in razstavljalnega odbora, ki pa se, drugod zaposlen, zborovanja ni mogel dalje udeležiti. Posvetovalo in resolviralo se je: o arheološkem zemljevidu za mariborsko oblast (ref. dr. Fr. Kovačič), kaj je z našimi arhivalijami v Nemški Avstriji in o razdelitvi delokroga v omenjeni oblasti med muzejskimi društvi v Mariboru, Ptuj in Celju (ref. dr. Žontar), o ohranitvi umetnostnih stavb (ref. dr. Stele), o študijski knjižnici v Mariboru, o korakih za obstoj «Časopisa za zgodovino in narodopisje» (ref. dr. Kovačič), o zbiranju narodopisnih reči posebno v mariborski oblasti (ref. dr. Fr. Kotnik). Pri vsakem predmetu se je razvil živahen razgovor in so se predlagali primerni nasveti. Po dveinčetrurni razpravi je predsednik dr. Murko zborovanje zaključil z zahvalo za trud in delo in z željo po zasluženem uspehu. Službeno poročilo še sledi.

M. Lj.

Kulturnozgodovinska razstava v Varaždinu. Mesto Varaždin je letos o priliki ustanovitve «Muzejskega društva

za Varaždin» uprizorilo krajevno «Kulturnohistorično razstavo, ki obsega predmete samo iz mesta in listine samo do časa kralja Ferdinanda. Razstava, prvotno od 15. do 19. julija a podaljšana do 22. t. m. je prirejena v drugem nadstropju gimnazijskega poslopja, obsega sedem prostorov in je za prvi poskus dosegla res krasne uspehe. Krasne slike so razvrščene v vseh prostorih, prvi obsega stare listine in druge zgodovinske predmete, kakor zastave, vrče in skrinje bivših cehov, stare tiskovine, rokopise, orožja, drugi zbirko porcelanastih in steklenih predmetov, zlatnine itd., nadalje soba cerkvene predmete, potem slikarije, tri sobe za staro pohištvo, krasno uvrščeno. Predmeti so last mesta, cerkev, samostanov in zasebnikov v Varaždinu. Mesto je z uspehom svoje razstave lahko popolnoma zadovoljno, kakor so tudi obiskovalci naravnost očarani; in ako prihodnjo razstavo razširi na celo varaždinsko oblast, bo prekosilo marsikatero veliko mesto. Novoustanovljenemu Muzejskemu društvu pa želimo obilno uspeha!

Priložnost varaždinske razstave so porabila društva mariborske oblasti: Zgodovinsko društvo v Mariboru, Muzejsko društvo v Celju, Mariboru in Ptuj, da je po obisku razstave dne 19. t. m. imel skupno posvetovanje v mestni posvetovalnici v Varaždinu.

Mladeniški tabor za dekanije Hoče, Slov. Bistrica in Konjice in telovadna prireditve mariborskega orlovskega okrožja se vrši dne 12. avgusta v Slov. Bistrici. — Dopoldne na prostem sv. maša in pridiga, nato mladeniški tabor, na katerem govore naši najboljši govorniki in mladeniči. Popoldne telovadba Orlov. Sodeluje pri vseh prireditvah kat. omladina v Mariboru. Mladeniči zgoraj omenjenih dekanij, udeležite se polnoštevno tega svojega tabora v Slov. Bistrici. Pokažite, da ste v prvih vrstah, če treba kaj storiti za izobrazbo in versko prebuditev slovenskega ljudstva. Niti eden naj ne ostane doma.

Madžarska vojna odškodnina naši državi. Naša država je prejela v mesecu juniju na račun vojne odškodnine 25.320 ton premoga, 496 konj in 181 parov volov. Poleg tega smo prejeli kot povračilo v tem mesecu 6 normalnotirnih in en ozkotirni vagon.

Nevihla. Po že porajajoči se suši je v ponedeljek, dne 16. t. m. razsajala huda nevihta v zapadno severnem delu kozjanskega okraja. Naredila je precej škode po polju, osobito žito in koruza sta od viharja precej prizadeta. Pa tudi sadno drevje je čutilo silo viharja izgubivši skoro polovico plodu. Tuintam je padala tudi toča, toda bila je v manjšini in ni naredila posebne škode. Iz sivo črnih oblakov je treskalo kakor bi se svet podiral, bila je prava prisposoba vseh soških ofenziv. Oblaki so se v vsej strahoti gremadili drug na drugega, se zavrteli v divjem plesu v vseh fantastičnih oblikah, potem se pa zopet s strahotno naglico razleteli, da so se potem zopet združili z novimi. Vmes so pa švigale strele, da se je zdelo, kot bi duhovi pisali z ognjenimi črkami strašno obsodbo: Mane, Tekel . . . zaslepljenemu človeškemu rodu. Dež pa, kolikor ga je bilo, je prav dobro vplival na splošno rastlinstvo in suša je za nekaj časa zopet odstranjena.

Okrog eksplozije v Kragujevcu. Eksplozija v Kragujevcu, o kateri smo že poročali, je iznesla na dan mnogo zanimivih odkritij v raznih kupčijah z orožjem in municijo ter o vzrokih mnogih eksplozij v naši državi. Krivda pri vseh sličnih katastrofah leži na celotni upravi in nemarnosti vlade. Po izjavi upravnika pirotehničnega zavoda v Kragujevcu, kjer se je eksplozija dogodila, je isto povzročila solnčna vročina, vsled katere se je vnela takozvana «sumljiva municija». Tako municijo pošiljajo iz cele države temu zavodu, da jo predela. V Kragujevcu jo pa spravijo v jame, ki niso niti pokrite. V celi okolici Kragujevca se nahaja mnogo takih nepokritih skladišč, na katere solnce lahko vedno z vso močjo pripeka, tako, da obstoji nevarnost še za nadaljne eksplozije. Strokovenjaki so to nevarnost že davaj spoznali, toda ukreniti niso mogli ničesar, ker ni vojno ministrstvo dovolilo kreditov za napravo potrebnih skladišč. «Beograjska politika» javlja, da je vojno ministrstvo v tujini naročilo za več sto milijonov dinarjev municije. Pravijo, da stane samo ena patrona za infanterijsko puško 20 kron. Ta municija je prišla v našo državo, pa leži sedaj na prostem ter se kvari, ker ni skladišč. Naš vojni minister sploh vse stvari za vojsko naročuje v inozemstvu, tudi take, ki se izdelujejo v naši državi dosti ceneje. Naše domače industrije pa ne podpira, da bi lahko večino orožja izdelovali doma. Nedavno je ministrstvo dalo neki inozemski tvornici kredit za poldrugi milijon frankov, da se preuredi ter izdeluje samokrese za našo armado. Ako bi se ta svota dala naši domači tvornici orožja v Kragujevcu na razpolago, ne bi samo lahko preuredilo tovarne, ampak celo zgradila skladišča za municijo. Pri nas pač vlada ta nesrečni princip, da mora pri vsaki državni liferaciji več komisij svoje žepe napolniti, kar se pa da lažje storiti pri naročilih iz inozemstva, kakor pa pri liferaciji domače industrije.

Železničarske kape so glavno — vse drugo je postransko. Koliko srca ima železniški minister Jankovič za bedno stanje železničarjev, nam dokazuje ta-le epizoda: Gospod minister se je vozaril po Bosni in se vračal v Beograd in v Višegradu je zadel na gručo železniških delavcev, ki so bili slučajno pokriti s fesi. Pogled na te muslimanske fese je močno razdražil g. ministra. Gospod minister je pristopil k gruču delavcev in mesto, da bi jih bil vprašal, kako se jim kaj godi, kakor je to navada, se je obregnil ob nje, češ: zakaj nosijo fese in ne predpisanih kap. Delavci so mu mirno odgovorili, da jim velevajo fese njihovih verski predpisi. Že pod rajno Avstrijo so dobivali poleg uniforme tudi fese, a sedaj smo dobili samo kape in mi nosimo po verskih predpisih fese. Ko so delavci prepoznali gospoda ministra, so ga hoteli prositi za nove fese, a on se je za-

dril nad njimi: Ker hočete nositi fese, naj vas takoj izplača blagajnik in hajd iz službe. Ti delavci so bili torej odpuščeni ter je sarajevska železniška direkcija izdala naredbo, da morajo odslej zanaprej vsi železniški uradniki ter nastavljenici, pa četudi so najbolj pravoverni muslimani, nositi kapo s streho in ne fesov. Niti Nemec, niti Madžar se nista zaganjala v fes, a narodna vlada pa je nošnje fesa proklela in prepovedala.

Zlom Balkanske banke — propast Orjune. Bankrot «Balkanske banke» v Zagrebu je živo zadel tamošnje demokrate, posebno pa še Orjuno, ki je s propastjo te banke izgubila zadnjega podpornika v Zagrebu. Balkanska banka je podpirala Orjuno z ogromnimi svotami denarja, tako, da je sam ravnatelj Plavšić izjavil, da so svote, votirane za Orjuno prekoračile vsako mejo.

Vsled kraha Balkanske banke se je začela organizacija zagrebske Orjune majati. Njihov list «Zagrebačka Orjuna» je prenehal izhajati. Združil se je z ljubljansko «Orjuno» ter bo izhajal v Ljubljani, kjer ga bo še nekoliko časa financirala neka demokratska banka, ki pa bo tudi propadla, ako bo tako delala, kakor je Balkanska banka.

Moč orjunskega znaka v Sarajevu. Bosanci pravijo, da se v Sarajevu še najbolj izplača biti orjunec. Kajti Orjuna plačuje svoje člane s tisoč dinarji mesečno, potem pa še ekstra nagrade za pretepanje in sicer za vsak pretep 250 D. Vrh tega so orjunci zavarovani proti nezgodam pri neki srbski zavarovalnici. Denar za plačevanje svojih članov dobi Orjuna deloma s prostovoljnimi darovi, deloma pa z izsiljevanjem. Tako so ob priliki zadnjega pobiranja za Orjuno darovali srbski gostilničarji po 2000—3000 D, od trgovcev pa nihče izpod 1000 D. Največjo zaščito uživajo orjunci pri sarajevski policiji, ta jih namenoma štiti, pa se ne ve ali po višji zapovedi ali na svojo odgovornost. To zaščito je prekusil tudi neki Hrvat, kar dokazuje sledeča zgodba: Ta Hrvat se je nekoliko pijan stregel v gostilni. Policija ga je aretirala ter ga odgnala na stražnico. Ko so policaji zvedeli, da je Hrvat, so se začeli pripravljati, da ga pošteno prebatinijo. Takrat pa je šinila Hrvatcu srečna rešilna misel v glavo. Hitro je potegnil iz žepa orjunski znak, ki ga je prejšnji dan vzel nekemu orjunašu. Ko je službujoči uradnik opazil orjunski znak, ga je takoj ukazal oprostiti. Podal mu je roko, ter ga prosil, da naj oprost, ker ni vedel, da je orjunec, ampak si je mislil, da je Hrvat, katerih bando bo on že uničil. Potem mu je še dal stražnika za spremstvo domov, da ga morebiti Hrvati na potu ne napadejo. Tako je pametnega Hrvata rešil samo orjunski znak pred batinami.

Orjunci se v svojih pretepaških divjaštvih najbolj gibljejo po Bosni in osobito v Sarajevu. Po Sarajevu se dan na dan pretepavajo orjunci in hanaovci. V teh bojih pa navadno podležejo orjunci. Dne 16. t. m. se je doigral zopet en tak spopad med obema organizacijama — a brez revolverjev, vendar orjunci so dobili batine v tako obilni meri, da jih je bilo veliko prepeljanj v bolnico.

Orjuna na delu z revolverji v Petrovaradinu. Te dni so imeli petrovaradinski orjunci svoj izlet, ki je pa končal na zelo tragičen način. Pri povratku v Novisad so prišli orjunci v neko gostilno, kjer je bilo nekaj hrvatskih omladincev in nekaj vojakov. Orjunci so začeli takoj izzivati in psovati Hrvate, metati čaše in prišlo je do pretepa, v katerega so se vmešali tudi vojaki, ker so videli, da so izzivani hrvatski omladinci povsem in čisto nedolžni. Kakor hitro pa so videli orjunci, da se jih hočejo vojaki lotiti s sabljami, so potegnili revolverje, ter začeli streljati. Ti streli so ranili 4 osebe, ki so morale takoj v bolnico, eden je že podlegel ranam, en drug pa še skoro gotovo bo.

Afera železniške policije v Subotici. Minister notranjih del je odredil preiskavo proti komisarijatu železniške policije v Subotici radi mnogih prijav, ki jih je dobil od privatnikov in državnih uradov. Železniška policija je namreč prirejala hišne preiskave ter preganjala razne inozemce, stanujoče v mestu, dasi za to ni kompetentna. Poleg tega je pobirala ogromne pristojbine za vidiranje potnic, ki pa niso nikjer zabeležene. O preiskavi se doslej še molči, vsekakor pa je pričakovati še zanimivejših razkritij o delovanju policijskih uradnikov, ki so zlorabljali svojo oblast.

Zabrano trobentanje avstrijskih maršev. Zagrebska policija je prepovedala v Zagrebu raznim društvom ob priliki parade trobentati avstrijske marše. Kot vzrok prepovedi navaja, da vzbuja trobentanje pri poslušalcih spomine na bivšo državo ter lahko povzroča provokacije in izgrede.

Železniška zveza Maribor—Osijek—Beograd. Na zborovanju osiješke trgovske zbornice se je razpravljalo o zgradbi železnice Koprivnica—Varaždin, s katero bi se Maribor direktno zvezal z Osijekom in Beogradom. Ta proga bi bila silno velike važnosti, ker je prvič krajša, kakor ona preko Siska in Brda, drugič bi se pa progga z graditvijo nove razbremenila, ker bi ves promet za Maribor, Nemčijo in Švico šel po novi proggi.

Nove znamke. Beograjski «Preporod» javlja, da je najbolj verjetno, da se bodo nove znamke naročile pri neki švicarski firmi in sicer ne samo za to, ker je najcenejša in najbolj solidna, ampak radi tega, da se zadovolji nekatere kapitaliste, ki so angažirani pri novem posojilu državne hipotekarne banke, radi česar je tudi direktor Bogdan Marković odpotoval v Švico. Čudno je, da prihajajo naši državni najbolj ugodne ponudbe za izdelavo znamk baš iz držav z visoko valuto. Preje smo jih dala delati v Ameriki, kjer je samo izdelava več stala kakor so bile znamke vredne, sedaj pa gremo v Švico, kjer se bo zgodilo ravno isto. Znamke bi ravno tako lahko izdelovali v naši državi, kjer bi prišla izdelava gotovo desetkrat cenejša; ako pa morajo biti na vsak način izdelane v tujini, pa bi jih lahko izdelali na Dunaju, ki je v tem oziru gotovo cenejši, kakor Švica. Glavni vzrok bo najbrž ta, da razne komisije, ki nadzirajo

izdelavo znamk, dobe dnevnice v poštini švicarski valuti, ter na tak način lepo zarade. Doma pa bi to delo morale izvršiti za dosti manjšo plačo.

Nekaj o obilici letošnje žetve. Iz žitorodnih krajev naše države prihajajo poročila o obilici žitne in žetve sladkorne repe. Že sedaj računajo, da se bo lahko izvozilo 36 tisoč vagonov žita in okrog 35 vagonov sladkorne repe. Da bi pa izvoz naglo potekel, je prosila švabska železniška direkcija železniško ministrstvo, da mu da to v dobi izvoza na razpolago 70 lokomotiv, 600 zaprtih ter 700 odprtih vagonov. Posameznim postajam pa se mora istočasno dovoliti, da bodo smele sprejemati v svoja skladišča večje količine za izvoz nakupljenega žita, ki bi se naj odpremljalo v inozemstvo ne potom posameznih vagonov, ampak celih vlakov. Strokovnjaki so mnenja, da bi se lahko celi izvozni kvantum od 70 tisoč vagonov odpremil v inozemstvo tekom 3 mesecev. Glede izvoza žita in sladkorne repe se bodo še vršile posebne konference med zastopniki prometa in trgovcev.

Izvoz sena. Po podatkih, ki jih je dobilo poljedeljsko ministrstvo, bo mogoče letos izvoziti eno milijardo kilogramov sena. V teku leta je pokošanih poldrugi milijon ha travnikov, na katerih se je dobilo dve in pol milijarde kilogramov sena.

Zločinec z umetno brado. V Dubrovniku se je te dni zgodil sledeči zanimiv slučaj. Ker je bil tramvaj prenapolnjen je bilo v vozu zelo vroče. Naenkrat je sprevodnik zapazil, kako je začela nekemu potniku odpadati brada. Motril ga je pozorneje, kar pa je dotični opazil in je na prvi postaji popihal v temno noč. Slučaj je hotel, da ga je drugega dne zopet srečal. Pristopil je k nekemu detektivu in oba sta se spustila za njim. Begunec pa je srečno odnesel pete. Policija domneva, da gre za enega izmed zločincev, ki so se priklatili v Dubrovnik, kjer čakajo na priliko, da se odpeljejo v tujino.

Roparski tihotapci. Neka Regina Pregant iz Siska se je seznanila v Ljubljani na kolodvoru z neznanim moškim, katerega je spremljala neka ženska; oba sta imela težka nahrbtnika, polna tobaka. Pregovorila sta Pregantovo, da gre z njima na Koroško preko meje. V gozdu blizu Bele sta jo v samoti napadla, jo slekla do srajce in jo privezala za neko drevo. Vzela sta ji polno košaro obleke in perila in pobegnili na Koroško. Poleg obleke sta ji vzela tudi ves denar in sicer 2200 D. Napadalca morata biti iz kake obmejne vasi, ker so jima pota in kraji dobro znani in sta govorila slovensko in nemško koroško narečje.

Samomor na policiji. V Subotici je policija zaprla 16letno deklico Jeleno Boč, ker so jo našli zvečer v parku v družbi nekega vojaka. Pri preslušanju na policiji se je neopaženo pomaknila do okna ter se bliskoma vrgla iz drugega nadstropja na ulico. Težkoranjeno so prepeljali v bolnico, kjer je po par urah izdihnila.

Roparski napad na cesti v Dubrovniku. V Dubrovniku so neznani oboroženi zločinci ob 7. uri zvečer napadli trgovca Skoviniča ter ga prisilili, da jih je odvedel na svoje stanovanje. Tam jih je moral pogostiti z najboljšim, kar je imel pri hiši. Potem so celo stanovanje izropali. Pri odhodu so vzeli najstarejšega trgovčevega sina seboj, ter zahtevali, da jim oče drugi dan prinese na določen kraj 1200 dolarjev, drugače mu bodo sina ubili. Trгоvec je celo stvar prijavil policiji, ki je čakala v zasedi, ko je on denar prinesel na določeno mesto. Prijeli so enega izmed roparjev, ki je nato izdal še svoje tovariše.

Dobro povedal. Maršal Moric saški († 1750) je obsodil vojaka na smrt na vešalih, ker je bil kradel. Ukradel je bil pa za nekako en «tolar». Ko so peljali vojaka na morišče, ga sreča maršal. «Ali nisi bil norec, da si tvegaj življenje za en sam tolar?», ga vpraša. Vojak odvrne: «Gospod maršal, dosedaj sem tvegaj življenje vsak dan za devetnajst vinarjev.» Ta dober odgovor mu je rešil življenje. — Vojaki so dobivali po 19 vinarjev plače na dan.

V razmišljanje. Kdo odloča usodo narodov in dežel? Ne orožje, temveč duh. Ljudske množice so dolge vrste ničel, ki dobijo svojo vrednost še-le po številkah, stoječih pred njimi.

Posebna številka Socialne Misli. Ob priliki katoliškega shoda izide posebna številka Socialne Misli na 56 straneh. Obravnavala bo najaktualnejše in najzanimivejše probleme sodobne versko-kulturne, državne, literarne, umetniške in svetovno-zgodovinske vsebine. Kdor hoče dobiti jasen vpogled v naše domače in tuje razmere, naj si naroči to številko, ki se bo posebej prodajala. Posebna pozornost je posvečena v tej številki razmerju katoličanstva do pravoslavlja.

Nekaj paketov «Glasnika» je prišlo nazaj, ker se je naslov zgubil. Prosimo, da takoj reklamirate. Upravništvo «Glasnika».

Iz Maribora.

Napodite jih! To so novi izrazi ljubljanske poštne direkcije, kateri načeljuje oblastni direktor dr. Debelak. Pred par dnevi so bili iz mariborske kolodvorske pošte premeščeni v Sarajevo trije uradniki. Ker se jih je v Mariboru nujno rabilo, jih je predstojnik obdržal tukaj še do nadaljnjega odloka. Dne 18. t. m. pa je došla brzojavka z besedilom «napodite jih» (kakor kakega psa). To so že ultra balkanski izrazi, katerih se poslužuje ljubljanska poštna direkcija. To je zopet očiten dokaz, kako surovo in nečloveško se postopa s poštenimi uslužbenci. Take stvari se še pod bivšo Avstrijo niso dogajale, še manj bi se pa smele pod svobodnim solncem.

K notici «Izkoriščevanje siromašnega podnajemnika» trdi gospod ravnatelj Topič, da je «pogodba» s podnajemnikom res taka, kakor je bila opisana, da jo je je pa sklenil za to, ker je podnajemnik z inseratom ob-

ljubil bogato nagrado in ker ima njegova žena posestvo v Kamnici. To beležimo, da se slišijo obe strani in da se nikomur ne bo delala krivica v zastopanju lastnega stališča in mnenja, ker je pa sklepanje takih pogodb stvar okusa in ker bo podnajemnik že sam znal nastopiti, če njegovo premoženjsko stanje ne prenese takih pogodb, je stvar za nas končana.

Članice dijaškega krožka Orlic Maribor, pozor! Članice, ki se hočete udeležiti katoliškega shoda, se morate javiti do 25. t. m. na naslov A. Leskovar, Kamniška cesta št. 9. Napišite, ali nastopite z vajami, ali pa le v sprevedu, nadalje: ali želite skupna prenočišča in skupno hrano. Krožkove in srenjske znake dobite na zbirališču v Ljubljani. Bog živil — Odbor.

Občni zbor telovadnega odseka Orel Studenci pri Mariboru se vrši v ponedeljek, dne 23. julija 1923 ob pol 8. uri zvečer v telovadnici III. deške ljudske šole pri Sv. Magdaleni (Ruška cesta). Člani se naprošajo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Bog živi. — Predsednik.

«Glasbena Matica». Zaradi nastopa, pri katerem mora sodelovati cel moški zbor, prosim vse gg. pevce, ki so tukaj ali kje v bližini in ki še i nadalje hočejo ostati člani zbora, da pridejo gotovo v torek ob 20. uri v društveni lokal. Predsednik.

Desetmesečni kmetijsko-gospodinjski tečaj v zavodu šolskih sester v Mariboru se prične dne 11. septembra t. l. Stan in oskrbo imajo gojenke v zavodu. Prošnje za sprejem je vložiti do 20. avgusta t. l. predstojništvu zavoda šolskih sester v Mariboru. Prošnji se mora priložiti: krstni list, domovnica, zdravniško spričevalo, odpustnica, odnosno zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o nornosti ter izjava staršev, ozir. varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Oskrbnina znaša do nadaljnjega mesečno 600 D. Radi drugih podrobnosti se je obrniti na predstojništvo zavoda šolskih sester v Mariboru.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevod Paulus.

30

In res ni trenila z očmi. Vedela je, da je Chauvelin govoril resnico. Poznala ga je, resnoben človek je bil, slepo vdan svoji zapeljani domovini, ponosen na revolucijo — Ne, ta človek se ni šalil —.

Armandovo pismo, — pismo neprevidnega, laukomiselnega Armanda — je bilo v njegovih rokah. Margareta je bila o tem prepričana, kakor bi gledala pismo z lastnimi očmi. In Chauvelin bo držal pismo v rokah in ga čuval v svoje namene, dokler se mu ne bo zdelo primerno, da ga uniči — ali pa porabi zoper Armanda.

Vse to je dobro vedela in vendar se je smejala, glasneje smejala nego kedaj poprej.

Bežite no! mu je govorila preko rame in mu pogledovala naravnost v obraz. «Ali nisem dejala, da gre spet za kake namišljene spletke —. Armand v zvezi z «Dušico» —? Armand naj dela za tiste francoske plemenitaše, ki jih sovraži —? Res, take pripovedke pričajo o vaši bogati in živahni domišljiji —!»

«Naj vam govorim jasno je povedal Chauvelin z nemoteno hladnokrvnostjo. Zatrjujem vam, Armand je kompromitiran tako zelo, da ni prav nobenega upanja na rešitev.»

Molk je zavladal v loži.

Margareta je sedela nepremična, ravna, kakor iz kamna — skušala je misliti, skušala je razumeti položaj, preudarjala je, kaj bi bilo najboljše, da stori.

«Chauvelin», je rekla nazadnje mirno in brez tiste samozvesti, ki jo je kazala ves čas sem med pogovorom, «Chauvelin, prijatelj, dajte, da se razumeva —! Zdi se, da so moji možgani nekoliko zarjaveli v meg'i, ki plega tod po Angleškem —. Povejte, vi bi zelo radi zvedeli, kdo je «Dušica», ali ne?»

«Zaklet sovražnik Francije, državljanka, — in tem nevarnejši, ker se skriva v temi —.»

«Tem plemenitejši, hočete reči —. Naj bo! — In mene hočete prisiliti, da vohunim za vas —. V zameno in plačilo za to pa dobim Armanda, ali ni tako?»

«Hu — kako odurne besede, lepa gospa!» je vljudno ugovarjal Chauvelin. «Ni govora o nasilju! In usluga, za katero vas prosim v imenu Francije, se vendar ne more imenovati — vohunstvo!»

«Vsekakor! Tako se taka reč imenuje tukaj», je odgovorila suho. «Pa tak je vaš namen, ne?»

«Moj namen je, da sami rešite Armanda s tem, da meni in Franciji storite majhno uslugo.»

«Katero?»

«Opazujte zame nocoj, državljanka!» je odgovoril vneto. «Poslušajte! Med papirji, ki so je moje ljudje našli pri Andreju, je bil tudi droben listič. Poglejte!»

Vzel je iz žepa listič in ji ga je ponudil.

Isti je bil, ki sta ga, štiri dni je bilo temu, brala Antop in Andrej v trenutku, ko so ju napadli Chauvelinovi vohuni.

Malomarno ga je vzela Margareta in se sklonila nadenj. Par besed je stalo na njem v slabi, najbrž našašča spačeni pisavi. Polglasno jih je brala:

«Shajamo se le v skrajni sili. Za 2. imate vsa navodila. Ako mi hočete kaj povedati, me najdete na plesu pri G.»

«Kaj pomeni to?» je vprašala.

«Poglejte si listek, državljanka, pa boste razumeli!»

«Tule v kotu je znamenje, — rožnat cvet —»

«Da.»

«Dušica!» je dejala živahno. «In ples pri G.» pomeni ples pri lordu Grenville, državnemu tajniku v zunanjem ministrstvu — «Dušica» bo noč pri Grenvillu!»

(Dalje prihodnjič).

Naznanilo

Naznanim, da ob nedeljah ne ordiniram več v Podčetrtku, ampak samo v Celju, Ljubljanska cesta šte. 2 (Narodni dom) I. nadstropje.

424 3-1

Dr. Emerih Breschar.
zdravnik in zobozdravnik.

Staro lito železo

kupujejo po najvišjih cenah

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani

Zidarji

se takoj sprejmejo. Vprašati je pri stavb. Rojs v Ormožu. 430

Voz (Plateau) z dobrimi vzmeti, prenovljen, ki nosi do 2000 kg se po ceni prodaja. — Vpraša se Slovenska ulica 20 419 3—

Vinotoč

Lochert-Bojanc

Meljski hrib šte. 17

od 22. julija otvorjen.

„ITO“

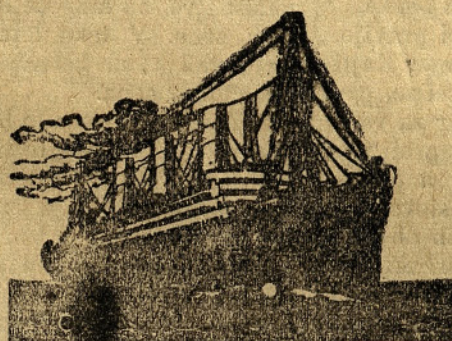
najboljša
zobna krema
422 Dobi se povsod. 10—1

Širite „Stražo“!

Iščem skladišče

v bližini Glavnega trga. Najemnino plačam letno, na željo tudi za več let naprej. Ponudbe «Poštni predal 34»
Maribor. 420 3—1

Somišljeniki inserirajte!

Hamburg — Amerika Linija

United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB

„B“ Cesta pri državnem kolodvoru

ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 18. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Ojorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 550

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHKE, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Jajca so draga, meso je drago, zato uživajte «Pekate», ki so enako redilne, kakor meso. So cenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Od naših vrlih gospodinj je odirano, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so «Pekate». So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo «Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.» — Cena vezanemu izvodu šest dinarjev po pošti en dinar več. — Dobi se v TISKARNI SV. CIRILA v Mariboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10, in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 izvodov, dobi 15% popusta. 361

Spodnještajerska ljudska posojilnica

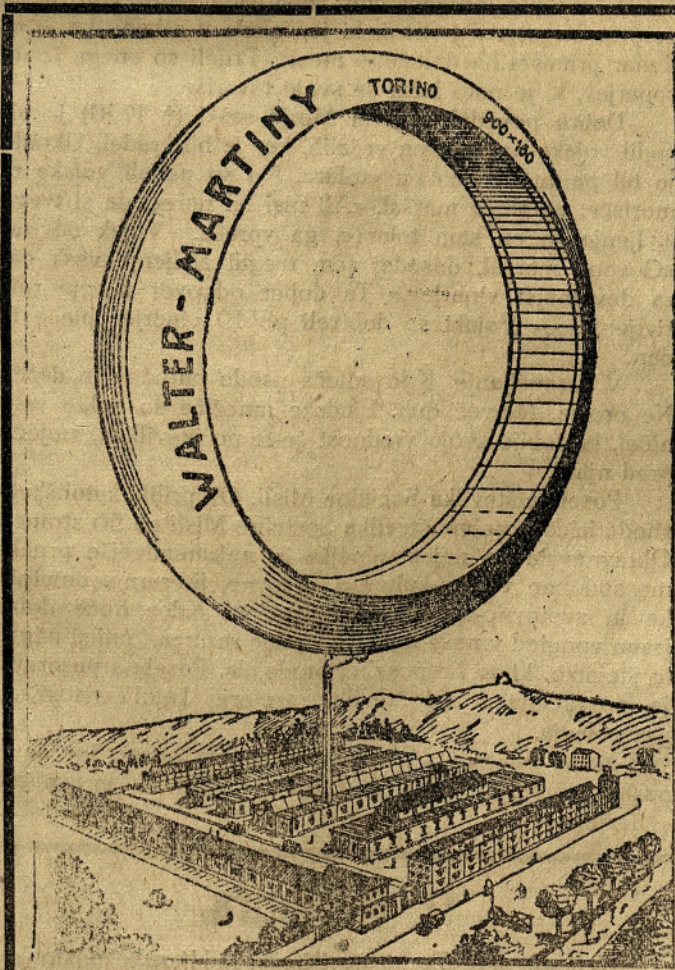
v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od 1. novembra 1922 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti

po 5%

Vloge na trimesečno odpoved po 5 1/2%, večje in stalnejše vloge po dogovoru od 6% do 6 1/2%.

939

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20.

Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence!

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16.

Nizke cene! Solidna postrežba! — Poštni nameščenci na obroke!

372